

LUNDS
UNIVERSITET

Socialhögskolan

Socialt arbete med drogmissbrukare, SoL 065

Höstterminen 2004

”Alkohol är ett gift” eller ”festa rätt”
- En undersökning om vad ungdomstidningar förmedlar
om alkohol och narkotika

Författare: Karin Ryberg
Handledare: Erica Carlström

Abstract

The purpose of this essay was to examine what consequences of alcohol and narcotics that youth magazines describe and how the user and addict is described. My purpose was also to examine what situations the magazines claim that alcohol and narcotics are related to.

The questions for my studie was:

1. How is an alcoholic/drug addict /user described in youth magazines?
2. What situations are related to alcohol/narcotics in youth magazines?
3. What consequences of alcohol/ narcotics is described in youth magazines?

The empirical data was derived from four Swedish youth magazines: Chili, Frida, Glöd and Kamratposten.

This essay is qualitative, descriptive and in the analysis the data was systematized into categories. Alcohol/drug- addict/user were found to be described as a homeless, a prostitute, a stripper, a ordinary kid, a parent or a celebrity. Consequences of alcohol and narcotics were found to be described as both negative and positive. The user can be anything from happy to die. Another consequence written i magazines where taken into custody. Finally, situations that are related to alcohol or narcotics in the magazines were with friends, at parties, on weekdays, when you travel, outdoor and when you have sex.

Innehållsförteckning

Förord

1. Inledning.....	6
1.1 Problemformulering	6
1.2 Centrala Begrepp.....	7
1.2.1 Missbrukare- Brukare	7
1.3 Syfte och frågeställningar.....	7
1.4 Metod och urval.....	8
1.4.1 Metodval.....	8
1.4.2 Analys av meningsinnehåll.....	9
1.4.3 Validitet och reliabilitet.....	10
1.4.4 Urvalet av tidningar och artiklar.....	11
1.4.5 Bortfallsanalys	12
1.5 Fortsatt framställning	12
2. Bakgrund	13
2.1 Analytiska redskap.....	13
2.2 Tidigare forskning	14
3. Presentation av ungdomstidningarna.....	15
3.1 Chili.....	15
3.2 Frida	15
3.3 Glöd.....	15
3.4 Kamratposten.....	15
4. Empiri och analys.....	16
4.1 Olika kategorier av folk som missbrukar och/eller brukar.....	16
4.1.1 Hemlösa	16
4.1.2 Prostituerade och strippor	17
4.1.3 Kändisar som brukar.....	18
4.1.4 Kändisar som missbrukat/missbrukar.....	19
4.1.5 Kändisar som missbrukade under uppväxten.....	21
4.1.6 Kändisar som avlidit på grund av alkohol/narkotika.....	22
4.1.7 Fotomodeller.....	22
4.1.8 Kompisar och vanliga ungdomar som missbrukar	23

4.1.9 Kompisar och vanliga ungdomar som brukar.....	24
4.1.10 Föräldrar	26
4.1.11 Sammanfattning.....	27
4.2 Situationer	27
4.2.1 Fester.....	27
4.2.2 Vardag.....	28
4.2.3 Dricka alkohol utomhus.....	29
4.2.4 Resor	29
4.2.5 Sexuellt umgänge.....	30
4.2.6 Sammanfattning.....	31
4.3 Konsekvenser	31
4.3.1 Omhändertagande enligt LVU.....	31
4.3.2 Maria Ungdom.....	32
4.3.3 Medicinska konsekvenser.....	33
4.3.4 Psykologiska konsekvenser.....	35
4.3.5 Sammanfattning.....	36
5. Slutdiskussion	36
Källförteckning	39

Förord

Det finns framförallt två personer som jag inte hade klarat mig utan under arbetet med denna uppsats. Den första är Erica Carlström, min handledare, som genom att väcka mina tankar och ge råd har guidat mig genom detta arbete. Den andra är Kristofer Johansson, min sambo, som har lyssna på mig, stöttat mig och stått ut med att jag har tillbringat nästan all min lediga tid med denna uppsats.

Ett stort tack till er båda!

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Alla människor har föreställningar, bilder och fördomar om alkoholens och narkotikans olika konsekvenser och var dessa konsumeras. Vi har även en bild av hur en alkohol- respektive narkotikamissbrukare och kanske även hur en brukare ser ut. Men vart kommer dessa föreställningar och bilder egentligen ifrån? Vi kan knappast födas med olika åsikter om t.ex. alkohol och narkotika. Kanske beror vår uppfattning på vad våra föräldrar och de som står oss nära tycker eller så är vi starkt påverkade av vad vi lärt oss i skolan. Kan det även vara så att vi påverkas av de bilderna som olika massmedier, tv, radio och tidningar, sänder ut?

I dagens Sverige finns många tidningar som riktar sig speciellt till barn och ungdomar. Dessa tidningar läses av en stor del av de unga i vårt samhälle. Dimbleby & Burton (1999) skriver att samhället formas av olika medier, som t.ex. tidningar. Detta är möjligt eftersom medier massproducerar sina budskap. Socialkonstruktivism är en teori som handlar om hur olika fenomen, som t.ex. sociala problem, uppkommer eller konstrueras i samhället (Egidius, 2002). Hilde (1996) skriver att socialkonstruktivismen inte ser sociala problem som något objektivt fenomen. De kan inte bara uppstå och försvinna som epidemier eller naturkatastrofer. Sociala problem är socialt skapade och resultatet av en process där dessa har skapats genom en kollektiv definition. Sociologerna Berger och Luckmann redogör i sin bok "Kunskapsociologi" (1979) om deras teori om hur kunskap och verkligheten blir till i ett samhälle. De skriver i boken om *primär socialisation* och *sekundär socialisation*. Som litet barn lär man sig saker av sina föräldrar och släktingar, de signifikanta andra, genom den primära socialisationen. När man har fått denna primära socialisation påbörjas den sekundära. Vid den sekundära socialisationen är det inte längre signifikanta andra utan utomstående som har stort inflytande. Den sekundära socialisationen är svårare för individen att se som självklar. Den som vill förmedla en kunskap till någon annan under den sekundära socialisationen måste använda en viss pedagogik, kunskapen inpräntas hos individen. Den nya kunskapen måste bygga på den gamla och vara relevant, intressant och levande utifrån den primära socialisationens kunskap. Den kunskap vi besitter och den verklighet vi tror på är alltså inte objektiv utan en social produkt (Berger & Luckmann, 1979). Ungdomstidningar har en stor möjlighet att påverka ungdomars kunskaper och åsikter om alkohol och narkotika genom denna sekundära socialisation.

Vad är det då för någon kunskap som de unga får genom de olika ungdomstidningarna? Denna uppsats kommer att rikta in sig på vad ungdomstidningar förmedlar om narkotika och alkohol. Vilka olika konsekvenser skriver dessa tidningar om? Redovisar de både positiva och negativa effekter? Beskriver tidningarna en alkohol- och/eller narkotikabrukare? I så fall hur beskrivs denne? Eller är det bara missbrukare som beskrivs? Vilken bild är det i så fall som tidningarna förmedlar till ungdomar om missbrukare? Är det bilden av en "skitig" hemlös som sitter på en parkbänk eller kan vem som helst vara missbrukare? Vilka situationer förknippar tidningarna med alkohol- respektive narkotikaanvändning?

1.2 Centrala begrepp

1.2.1 Missbrukare- Brukare

Det är inte lätt att dra någon självklar gräns mellan missbruk och bruk. När det gäller narkotika är egentligen allt icke-medicinskt användande missbruk i Sverige eftersom det är olagligt. Så om man använder den legala definitionen så finns det inga brukare av narkotika enbart missbrukare (Hilte, 1990). Jag kan tycka att denna definition ger en ofullständig bild av narkotikamissbrukare. Enligt denna definition blir någon som testat narkotika några enstaka gånger lika mycket missbrukare som personen som använder narkotika flera gånger per dag. Denna definition går heller inte att använda på alkoholmissbruk eftersom alkohol är lagligt. Kristiansen (2000) skriver att en definition på narkotikamissbruk är *"... en livsstil där narkotikaanvändningen upptar en så stor del av individens tillvaro att den ger problem av social, psykisk, fysisk och/eller ekonomisk art"* (ibid. sid. 21). Jag gillar denna definition eftersom den visar på att vid ett missbruk leder konsumtionen till problem. Jag kommer i denna uppsats att luta mig mot denna definition och en missbrukare blir då en person med denna livsstil. Jag anser att denna definition går att använda på både alkohol- och narkotikamissbrukare. Jag är dock medveten om att denna är långt ifrån den enda definition som finns. I några enstaka tidningar har det bara stått att personen i fråga är eller har varit missbrukare utan att det framgår hur problematisk konsumtionen varit. Jag har i dessa fall låtit tidningens definition vara avgörande trots att jag är medveten om att de kan ha använt en annan definition.

1.3 Syfte och frågeställningar

Mitt syfte med denna uppsats är att undersöka vilka olika konsekvenser av alkohol- och narkotikaanvändande som ungdomstidningar beskriver samt hur en brukare respektive en

missbrukare av narkotika och alkohol beskrivs. Mitt syfte är även att undersöka vilka situationer som tidningarna beskriver att alkohol och narkotika förekommer i.

Med konsekvenser har jag i denna uppsats kommit att mena medicinska och psykologiska följder av bruk/missbruk. Jag menar även vad som händer om man dricker för mycket vid ett tillfälle eller om man dricker för mycket för ofta. Jag har även velat se vilka konsekvenser som uppstår för närstående enligt tidningarna. Med situationer menar jag i denna uppsats vid vilka tillfällen och på vilka platser använder man alkohol och/eller narkotika.

Utifrån detta syfte har jag kommit fram till följande frågeställningar:

1. Hur beskriver ungdomstidningar en alkohol/narkotikabrukare respektive missbrukare?
2. Vilka situationer förknippas med alkohol respektive narkotika i ungdomstidningar?
3. Vilka konsekvenser av alkohol respektive narkotika beskrivs i ungdomstidningarna?

1.4 Metod och urval

1.4.1 Metodval

Patel och Davidsson (2003) skriver att kvantitativ forskning är ”... sådan forskning som innebär mätningar vid datainsamlingen och statistiska bearbetnings- och analysmetoder” (Patel & Davidsson, 2003, sid. 14). Kvalitativ forskning däremot är enligt författarna ”... forskning där datainsamlingen fokuserar på 'mjuka data', t.ex. i form av kvalitativa intervjuer och tolkande analyser...” (ibid.). Kvalitativ forskning utgår från att forskaren gör en mer fördjupad undersökning av ett mindre material. Forskaren undersöker och intresserar sig för betydelser och de sätt människor förstår saker på (Denscombe, 2000). Utifrån detta resulterar mitt val av frågeställningar i att denna uppsats kommer att bli kvalitativt inriktad.

Undersökningar kan antingen vara explorativa, deskriptiva eller hypotesprövande. Vid de explorativa har man ingen större kunskap om det man har för avsikt att undersöka. I dessa undersökningar försöker man komma fram till så mycket kunskap som möjligt. Eftersom det föreligger en viss kunskap om det område som denna uppsats syftar till att undersöka blir den deskriptiv, alltså beskrivande. I undersökningen systematiserar jag den kunskap som existerar. Ännu mer kunskap och teorier behövs om man ska göra en hypotesprövande undersökning eftersom man här testar om teorierna håller i verkligheten. (Patel & Davidson, 2003). Jag är dock medveten om att det antal artiklar som jag hinner läsa och analysera för denna uppsats inte är tillräcklig för att kunna skapa generella slutsatser.

Enligt "PM för uppsatsskrivare" (2001) är de källor man arbetar med vid skrivandet av en uppsats antingen primär- eller sekundärdata. När man skriver en uppsats som bygger på material som är insamlat av någon annan, t.ex. tidigare forskningsrapporter, har man använt sig av sekundärdata. Eftersom jag har valt att undersöka vad som står i olika tidningsartiklar så kommer jag att arbeta med dokument som är primärdata.

Jag har gjort ett etiskt övervägande och kommit fram till att eftersom det är tidningar jag skriver om och inte enskilda individer kommer jag inte att ha någon längre diskussion kring det. I vissa fall nämner jag namn som står i tidningarna men då har tidningarna redan ändrat ursprungsnamnen.

Bell (2000) skriver att man ska vara sparsam med citat när man skriver en uppsats. Jag är medveten om att jag har relativt många citat med i denna uppsats men tanken bakom det är att få fram tidningarnas språk. Min avsikt har alltså varit att försöka lyfta fram tidningarnas speciella sätt att skriva och deras ordval. Jag har velat visa att uttryck som "*alkohol är ett gift*" och "*festa rätt*" inte är mina ord utan tidningarnas. Jag tror att det kan finnas mycket i språket som vittnar om deras inställning till alkohol och droger. Ohlsson (1997) skriver att media använder väl valda ord i huvudrubriken för att ge viss riktning till läsaren om hur denne ska tolka budskapet. Utav denna anledning redovisar jag ofta också rubriken till texten.

Ungdomstidningarna som jag har hämtat artiklarna från innehåller en del bilder som hör till artiklarna. Jag är medveten om att bilder berättar mycket för läsaren. Dimbleby och Burton (1998) skriver i boken "Kommunikation är mer än ord" att bilder är komplexa och förmedlar många olika budskap som läsaren tar till sig. Ohlsson (1997) skriver att media sätter in foto och symboler för att få läsaren att tycka en viss sak. Trots detta har jag, på grund av tidsmässiga skäl, valt att avgränsa min uppsats genom att bara analysera texterna och inte bilderna.

1.4.2 Analys av meningsinnehåll

Johannessen och Tuft (2002) skriver i boken *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod* att en analys av meningsinnehåll syftar till att just analysera innehållet i en text. Tanken är att man ska undersöka texten för att identifiera olika mönster, likheter och skillnader. Det finns olika anvisningar om hur man ska gå tillväga när man genomför en analys av meningsinnehållet. Jag har valt att till stor del följa en metod som författarna skriver om.

Denna metod delar upp analysarbetet i fyra faser: *helhetsintryck*, *kodning*, *kondensering* och *sammanfattning*. Innan jag påbörjade dessa fyra faser hade jag tagit ut relevanta, utifrån mina frågeställningar, artiklar ur tidningarna. I den första fasen läste jag igenom artiklarna för att bekanta mig med det datamaterial, tidningsartiklarna, som jag hade för avsikt att analysera. Detta gjorde jag för att få ett helhetsintryck av texterna. Medan jag läste igenom hela texten letade jag efter centrala huvudteman. Dessa huvudteman grundade sig på mina frågeställningar. I den andra fasen läste jag igenom texten för att hitta fakta om de olika huvudtemana. När jag hittade detta skrev jag något lämpligt ord, eller "en kod" som Johannessen och Tufte (2002) kallar det, i marginalen. Detta gjorde jag för att få en överskådlig bild av den faktan som jag fått fram. Den näst sista fasen utgår från kodningen eftersom jag tar ut material ur den text som är kodad. Återigen får jag en ännu mer reducerad text. I den fjärde och sista fasen tog jag den kodade texten och satte ihop den till en ny under nya rubriker. Denna nya text är den empiri som finns redovisad i denna uppsats. De rubriker som jag använde mig av till slut har satts ihop under tre teman: kategorier av folk, situationer samt konsekvenser.

Min ambition har inte varit att bedöma vad som är lämpligt eller olämpligt för tidningarna att förmedla. Jag har valt att undersöka och analysera artiklarna på ett objektiva sätt utan att bedöma sanningshalten i påståendena. Syftet med denna uppsats har aldrig varit att peka ut olika tidningar och kritisera dem utan bara att belysa den bild som förmedlas till ungdomar.

1.4.3 Validitet och reliabilitet

Reliabilitet är ett mått på undersökningens tillförlitlighet utifrån hur mätningarna genomförts. En hög reliabilitet kännetecknas av att mätinstrumentet eller tillvägagångssättet ger samma resultat vid olika tillfällen men med i övrigt liknande omständigheter. Om en viss fråga i en situation ger ett visst svar och samma fråga i en annan situation ger ett annat svar är inte reliabiliteten hög (Bell, 2000). Utifrån detta anser jag att min reliabilitet är relativt låg. Eftersom jag tolkar det som står skrivet i tidningarna så gör jag det genom mina erfarenheter. Kanske kan min ålder eller faktumet att jag är kvinna spela in. Däremot anser jag att min validitet är relativt hög. Validitet är ett mått på giltigheten, alltså om man undersöker det man har för avsikt att undersöka (Bell, 2000). Eftersom jag har plockat ut det som svarar på mina frågeställningar ifrån tidningarna anser jag att jag har undersökt det som jag har avsett.

1.4.4 Urvalet av tidningar och artiklar

Redan i början av uppsatsarbetet var min tanke att använda mig av kända ungdomstidningar som läses av många ungdomar. Jag ville även använda mig av relativt nya nummer av tidningarna. Jag beslöt därför att tidningarna ska ha utkommit under åren 2000 till 2003. För att ta reda på vilka tidningar som passade in sökte jag på Internet, www.google.com. Jag besökte även Karlskronas-, Ronnebys- och Karlshamns statsbibliotek samt biblioteket på Kallinge högstadieskola, alla dessa bibliotek ligger i Blekinge. Jag fastnade efter detta för en tidning som riktar sig till tjejer, Frida, och tre tidningar som riktar sig till båda könen, Kamratposten, Chili och Glöd. Jag är medveten om att jag har en "tjejtidning" och tre tidningar som riktar sig till båda könen. Jag kunde inte hitta någon ungdomstidning som enbart riktade sig till killar. Dels letade jag efter en motsvarighet till Frida som riktar sig till killar och dels sökte jag efter sport och datatidningar. Jag hittade emellertid inte någon sådan tidning som enbart riktar sig till unga killar. Kan det vara så att killar läser serietidningar, som t.ex. Batman, istället? Varför gör de i så fall det? Är det för att det bara finns det att välja på eller vill de bara läsa sådana? Detta är intressanta frågor men eftersom de går utanför mitt ämne lämnar jag dem obesvarade här. Hur påverkar det då min uppsats att jag inte har med några tidningar som riktar sig enbart till killar? Kanske hade jag kunnat få fram en annan bild av vad tidningar förmedlar till ungdomar. Kanske kan det vara så att man skulle ha skrivit på ett annat sätt till killar, eller lyft fram andra frågor. Så i viss mån kan detta ha påverkat datans utseende och därmed analysen, men precis hur är svårt att säga.

De utvalda tidningarna kommer jag att presentera mer ingående i kapitel 3.

Artiklarna som jag har valt att analysera har valts ut efter mina frågeställningar. De aktuella artiklarna ska inte vara insändare utan av karaktären "reportage från verkligheten" eller information/fakta. Jag väljer att inte ta med insändare eftersom de inte är skrivna av tidningarnas reportrar. Jag är medveten om att det kan vara så att tidningarnas bild av alkohol/narkotika kan visas genom insändarna. Det kan vara så att tidningarna väljer ut vilka insändare som ska finnas med utifrån om insändarna innehåller det som tidningen vill förmedla. Jag har ändå valt att inte ta med dessa utav det skäl som jag tidigare angav. Jag kommer heller inte att skriva om eller analysera olika tester som är så populära i vissa av dessa tidningar. De noveller som finns i med i vissa av tidningarna kommer inte heller att tas upp eller analyseras. Jag anser inte att det ger mig svar på mina frågeställningar. Däremot kommer jag att ta med de svar på insända frågor som rör alkohol och narkotika. Efter att ha

läst ett par sådana så är min inställning att tidningarna även där förmedlar mycket information om alkohol och narkotika.

Jag har efter detta urval fått ihop 57 tidningar som innehöll relevanta artiklar. Det var stor skillnad på hur mycket de utvalda tidningarna skriver om alkohol/narkotika. Jag har använt mig av: 11 Chilitidningar, 3 Glöd, 33 Frida och 10 Kamratposten. I vissa av tidningarna fanns det fler än en artikel. Jag tror dock inte att detta har påverkat uppsatsen resultat eftersom jag har tagit med alla artiklar jag har funnit relevant och därmed fått med vad som förmedlas till de unga.

1.4.5 Bortfallsanalys

Jag har inte lyckats få tag i alla tidningar trots att jag varit runt på olika bibliotek. De tidningar som saknas är:

Chili- januari och juli från år 2000 samt nr. 7-10 från år 2001

Frida – nr. 17 från år 2002 samt nr. 20 från år 2003

Kamratposten- nr. 10 från år 2002

I alla fall förutom Chili har jag läst på sista sidan i den tidning som kom innan den saknade för att se om det stod att den efterkommande tidningen skulle innehålla något relevant för denna undersökning. Utifrån dessa sidor framkom inte att jag missade någon artikel så om jag har missat någon så är det troligen en mindre. Utan detta bortfall kunde dock resultatet eventuellt ha sett delvis annorlunda ut. Jag anser ändå att jag har fått en relativt god och varierad bild av vad tidningarna förmedlar till de unga.

1.5 Fortsatt framställning

Jag kommer först att presentera de begrepp som jag har använt mig av för att analysera mitt material. Efter det kommer jag att redogöra för de fyra tidningarna som jag har hämtat mitt material ifrån. Jag kommer sedan att presentera de aktuella tidningsartiklarna samt analysera dessa. Till sist kommer jag att avsluta med en sammanfattning och diskussion utifrån resultatet av denna uppsats.

2. Bakgrund

Jag kommer i detta kapitel först att gå igenom de olika begrepp som jag har valt att använda mig av i min analys. Efter det kommer jag att redovisa tidigare forskning vilket består av tidigare c-uppsatser.

2.1 Analytiska redskap

Jag har valt ut fyra begrepp som jag kommer att använda mig av i min analys. Det första kommer från socialkonstruktivismen, det andra från mediaforskning och de två sista är från sociologin.

Socialkonstruktivism handlar, som jag nämnde i inledningen av denna uppsats, om hur sociala problem uppstår i ett samhälle (Egidius, 2002). Från socialkonstruktivismen har jag valt att använda mig av Berger och Luckmanns (1979) begrepp *typifiering*. Detta begrepp syftar till att vi delar in människor i olika kategorier. Utifrån dessa olika typifieringsscheman uppfattar och behandlar vi andra individer. Som exempel på typifieringar nämner författarna ”*en man*”, ”*en europé*” och ”*en köpare*” (Berger & Luckmann, 1979 sid. 43). Man kan även placera ”missbrukare” eller ”brukare” i olika typifieringsscheman. Hilte (1996) redogör för en typifiering av narkomaner som han valt att kalla för ”*typnarkomanen*”. Typnarkomanen beskrivs som:

”... en person som lever utanför det etablerade samhället, företrädesvis i kriminella kretsar, isolerad från den vanliga världen. Han orienterar sig efter knarkvärldens normer och värderingar, där livet domineras av jakten på pengar och droger” (Hilte, 1996 sid. 155). Berger och Luckmann (1979) tar även upp att man kan dela in alla slags olika händelser och upplevelser i olika typifieringsscheman. Utifrån detta har jag valt att även se hur tidningarna, utifrån frågeställningen om konsekvenser, skapar typifieringar av ”upplevelsen av narkotika/alkoholintag” och ”händelser efter narkotika/alkoholintag”. Jag kommer även att använda begreppet typifiering när jag undersöker vilka situationer som förknippas med alkohol och narkotika i ungdomstidningarna.

Medieforskarna Dimbleby och Burton (1999) hävdar att media är med och skapar vår verklighet och formar vårt samhälle. Våra kunskaper, övertygelser och åsikter baseras till viss del av vad media förmedlar till oss. Medierna har alltså en viss makt över våra föreställningar. Ohlsson (1997) skriver att medias texter inte är någon obearbetad skrift. Media väljer hur de vill presentera innehållet i texten och styr därmed läsarens uppfattning om vad som är viktigt

och intressant. Från Dimbleby och Burton (1999) har jag tagit begreppet ”förmedling”. Detta begrepp syftar till att beskriva den process vari media gör en omvandling av ursprungsmaterialet. Man bör, enligt Dimbleby och Burton, fundera på vilka förändringar som ursprungstexten har genomgått innan den hamnat i tidningen. Man bör även fundera på varför dessa förändringar har skett.

Hilte (1996) skriver att man inom sociologin använder sig av begreppen ”ingrupp” och ”utgrupp” för att skilja på vi och de. Ingruppen syftar till oss medan utgruppen är dom. Utgruppens existens är viktig för ingruppen och vi är angelägna om att försvarar gränserna mellan dessa grupper. Ingruppens professionella företrädare använder sig av en yttre fiende för att visa var gränserna går. Christie och Bruun (referens i Hilte, 1996) hävdar att narkomanen utsetts till vårt samhälles fiende. Bilden av denna fiende bygger på myter och generaliseringar. En myt om narkotikamissbruk är att vem som helst kan drabbas och missbrukaren är notorisk förbrytare. Christie och Bruun hävdar dock att forskning visar en annan bild än dessa myter (Hilte, 1996).

2.2 Tidigare forskning

När jag letade på Socialbeteendevetenskapliga biblioteket i Lund efter tidigare forskning som var relevant för denna uppsats fann jag först en avhandling och två c- uppsatser. Efter en närmare granskning av dessa blev bara de två c- uppsatserna kvar. Jag valde att inte ta med avhandlingen eftersom den främst handlade om hur olika organisationer i samhället och media påverkas av varandra. Den handlade även om vilka händelser som nyhetstidningar som kommer ut en gång per dag rapporterar om och vilken plats dessa får. Eftersom denna uppsats inte tar upp andra organisationer blir inte det relevant här. Ungdomstidningar har dessutom längre tid på sig att skriva sina artiklar och deras utformning skiljer sig markant från dagstidningar. Detta blir alltså inte heller relevant i denna uppsats. Så de två c-uppsatserna som jag fann kommer jag nu att presentera närmare.

Svensson (2000) kommer i sin c- uppsats ”Massmedias bild av alkohol och narkotika” fram till att media rapporterar en varierad bild av alkohol. De konsekvenser som visas av alkohol är allt ifrån att man kan njuta av det till att man kan dö. Svensson kommer fram till att narkotika däremot enbart skildras som något negativt.

Svensson (1997) skriver i sin c- uppsats att hon inte kunnat hitta ett enda ställe i de tidningar som hon gått igenom där man skriver om narkomanen som någon som är en ovårdad eller livsfarlig person. Däremot fann hon att media skriver vad de intervjuade missbrukarna inte är på ett sätt som man inte skulle göra med en person utan missbruk. Svensson skriver att man i vissa citat kunde ana en förvåning över att den före detta missbrukaren inte var den ”typnarkoman” man förväntat sig.

3. Presentation av ungdomstidningarna

Jag kommer här att presentera de olika tidningarna utifrån antalet läsare, nummer per år och målgruppens ålder. Jag har även valt att ta upp om de är gratis eller betaltidningar samt var man får tag på dem. I vissa fall har det inte framkommit någon information om något av ovanstående.

3.1 Chili

Chili delas ut gratis på gymnasieskolor, vissa universitet, högskolor och folkhögskolor. Den delas även ut gratis på vissa caféer och Jc-butiker. Det går även att prenumerera på tidningen (Chili nr. 2003:8).

3.2 Frida

På www.frida.se uppges att tidningen år 2000 kom ut med 60 400 ex men hade ungefär 200 000 läsare. Tidningen kommer ut en gång varannan vecka och riktar sig till unga tjejer. Tidningen är inte gratis utan kan köpas i affärer eller prenumereras på.

3.3 Glöd

På Glöds hemsida (www.glod.se) uppges att tidningens upplaga är på 110 000 ex. Tidningens ges ut fem gånger per år (fyra under åren 2000- 2003) av Statens folkhälsoinstitut. Glöd riktar sig till läsare mellan 13 och 19 år. Tidningen är gratis, mottagaren betalar bara för porto. Den beställs huvudsakligen av skolor och ungdomsmottagningar. Den finns också på fritidsgårdar, behandlingshem och bibliotek runt om i landet.

3.4 Kamratposten

Tidningen har en prenumererad upplaga på 65 000 exemplar men räknar med att den läses av minst tre gånger så många. Kamratposten ges ut med 17 nummer per år. Den riktar sig till unga från åtta år och uppåt (www.kamratposten.se). Kamratposten är inte gratis utan man

prenumererar på den. I texten kommer jag ibland att förkorta kamratposten till KP, detta gör även tidningen själv.

4. Empiri och analys

Under denna rubrik kommer jag att presentera de artiklar som blev aktuella för denna uppsats. När jag refererar till artiklarna kommer jag att först skriva året: numret på tidningen (t.ex. 2000:1, alltså tidningen gavs ut år 2000 och det var den första tidningen det året). I vissa fall har inte tidningen något nummer då kommer jag att skriva året: den månad som den kom ut. Jag kommer även att analysera artiklarna i denna del av uppsatsen. Jag inleder med olika kategorier av folk, som missbrukar och/eller brukar, som tidningarna skriver om. Sedan kommer jag att skriva om olika situationer som förknippas med alkohol och/eller narkotika i ungdomstidningarna. Tillsist kommer jag att redogöra för vilka konsekvenser som framkommit i ungdomstidningarna. I vissa fall skulle mina artiklar kunna passa in i olika rubriker. På grund av detta kan man t.ex. utläsa konsekvenser under andra rubriker än den sista.

4.1 Olika kategorier av folk som missbrukar och/eller brukar

Jag kommer här att redogöra för vad tidningarna skriver om hemlösa, prostituerade/strippor, kändisar, fotomodeller, kompisar/vanliga ungdomar samt föräldrar. Det är nämligen dessa kategorier av folk som förknippas med bruk och/eller missbruk i tidningarna. Kategorierna kändisar samt kompisar/vanliga ungdomar finns det många artiklar om så jag har därför valt att dela upp dessa i olika underrubriker.

4.1.1 Hemlösa

Kategorin hemlösa finns det inte mycket skrivet om i ungdomstidningarna. Jag hittade endast en artikel som jag kommer att redogöra för.

I Kamratposten (nr. 2001:8) berättar en man, Thomas, om sitt liv som hemlös. Thomas har varit hemlös i nästan 30 år men har nu en bostad. När Thomas var ung tiggde han ihop pengar som han köpte sprit och narkotika för. Han använde dessa droger för att fly från verkligheten. Thomas säger även att han som vuxen var kriminell och använde narkotika vilket ledde till att hans släkt inte ville ha kontakt med honom. Thomas berättar att en missbrukande vän inte är någon riktig vän. Missbrukare är egoister som lurar andra hela tiden. Det var ingen som litade på Thomas efter det att han kommit ur sin situation.

Bilden tidningen förmedlar till de unga är att narkotika gör att man kan fly undan den jobbiga verkligheten. Straffet för detta blir dock att de som stod en nära inte vill bry sig om en längre. Kamratposten typifierar i denna artikel missbrukaren som någon som bara ser till sitt eget bästa och inte drar sig för att lura andra. Tidningen typifierar dessutom missbrukaren som en hemlös. Missbrukaren är även en kriminell person som andra inte kan lita på. Denna typifiering är väldigt lik den typnarkoman som Hilde (1996) skrev om. Tidningarna beskriver missbrukaren som fienden. Ingruppen får en utgrupp, hemlös kriminell missbrukare, att jämföra sig med. Man kan fundera över begreppet förmedling, har tidningen fått reda på positiva upplevelser eller händelser som fanns under mannens tid som missbrukare? Eller var allt bara negativt?

4.1.2 Prostituerade och strippor

Till kategorin prostituerade och strippor hittade jag fyra artiklar, två om prostituerade och två om strippor. Jag är medveten om att strippor inte vill ses som prostituerade men har ändå valt att sätta dessa i samma rubrik utan att syfta till att de utför samma handling.

I Frida (nr. 2001:1) finns en artikel om prostituerade i Lettland. En tjej som berättar om sitt liv uppger att hennes dag består av att supa sig full och sedan göra det hon ska med kunderna. I Frida (nr. 2001:11) återfinns en artikel om prostitution och en tjej berättar att hon ibland har låtit män betala henne med alkohol. Det står även att man ofta påstår att prostituerade är missbrukare men att detta är något som de prostituerade inte själva håller med om. Ibland tar de dock, precis som den intervjuade tjejen, emot alkohol istället för pengar. I Frida (nr. 2002:6) finns ett reportage med en tjej i Ryssland som strippar, efter denna artikel finns en liten ruta med frågor som besvaras av en kurator. I denna ruta står bl.a. att en av konsekvenserna med att strippa är att man kan bli missbrukare eftersom en strippa ”... *antagligen ser det mesta i svart*” (ibid. sid. 39). I Chili (nr. 2002:2) finns en artikel om en tjej som arbetar som strippa på ett ställe i Stockholm. Tjejen uppges ha sagt att det finns de som strippar för att kunna festa. Hon ska även ha varit ganska ensam om att inte använda ecstasy när de som jobbar ihop går ut på fest.

Frida förmedlar här olika typifieringar av både missbrukare och brukare. I en artikel är missbruk och prostitution ihopkopplade och i den andra förekommer endast bruk ihop med prostituerade. Samma sak gäller artiklarna om strippor. Tidningen ger alltså bilden av att prostituerade och strippor kan vara antingen brukare eller missbrukare.

4.1.3 Kändisar som brukar

I denna kategori kommer jag att skriva om olika kändisar som brukar och när jag har valt ut dessa har jag gått efter den definition av Kristiansens (2000) som jag nämnde under centrala begrepp. Brukare blev, enligt denna definition, alltså de som inte har en livsstil med en alkohol/narkotikaanvändning som upptar en så stor del av tillvaron att den ger sociala, psykiska, fysiska och/eller ekonomiska problem. I de artiklar som nu följer förekommer fysiska skador till följd av alkoholkonsumtion. Jag har ändå valt att inte se det som missbruk eftersom det i dessa fall har berott på att det blivit för mycket vid ett enstaka tillfälle. I dessa artiklar framkommer även några konsekvenser av alkoholbruk samt några situationer då alkohol brukats.

Mendez tipsar i Chilis oktobernummer (2000) att man genom att dricka alkohol botar flygrädsla. Man ska dock inte bli full. I en intervju med Lisa Lindgren, skådespelare i filmen *Tillsammans*, i Chili (2000: augusti) uppger hon att sushi och gott vin innebär en rolig kväll. Marko i gruppen Friends säger att han blivit erbjuden whiskey av fans när de spelat men att han inte kan ta emot det eftersom han inte dricker när han jobbar (Frida nr. 2000:4). Tjejerna i gruppen Atomic Kitten berättar att de ibland sitter uppe hela nätterna och dricker alkohol (Frida nr. 2000:5). Chelsea Clinton och Christina Aguilera uppges i Frida (nr. 2002:19) festa vilt. Dessa två flickor benämns i artikeln som *"badgirls"* (ibid. sid. 75). I Frida nr 2000:7 beskriver man hur en av artisterna i All saints gick ut och firade att en av deras låtar blivit populär. Det hela slutade med att artisten blev så full att hon *"kräktes över ett bord på en bar och fick bäras hem"* (ibid. sid. 10). Joakim Hillson har kastat ut en tv genom ett hotellfönster efter att han druckit för många öl (Frida nr. 2001:3). Jessica Folcker berättar i Frida nr. 17:2000 att hon som 20-åring blev spritförgiftad och kräktes. I Frida nr. 2002:2 berättar Viggo Mortensen att han ramlat in i en taggtrådsrulle efter att ha druckit för mycket alkohol. Detta resulterade i en massa ärr. Anouk berättar att hon druckit ett par öl innan ett uppträdande. Detta ledde till att hon halkade och ramlade ut på scenen med en ölflaska i handen (Frida nr. 2000:1). Systrarna Paris och Nicky Hilton uppges festa mycket. De brukar få gratisdrinkar och dricka dyr champagne. Systrarna *"kan festa brallorna av de flesta partymänniskor och kändisar"* (Frida nr. 2002:10 sid. 62). I Frida nr. 2001:12 finns en artikel med en bakfull Nelly Furtado. Efter en natts *"... hektiskt partajande..."* sitter hon som en *"uppburrad uggla i sin stora svarta sjal"* (Frida nr 2001:12 sid. 11). Under intervjun *"... brottas (hon) med en helvetisk huvudvärk"* (ibid.).

Elijah Wood svara på frågor i Chili nr. 2003:8 varav en handlar om droger. Han svara väldigt vagt på denna fråga men man kan förstå att han har testat narkotiska preparat.

Många artiklar är neutrala men de flesta artiklar handlar om vad som kan gå fel när man brukar alkohol. Vissa av artiklarna visade också på att man kan få roligt med alkohol. Tidningarna, Chili och Frida, visar här på typifieringen alkoholbrukare. Det är en person som dricker för att ha trevligt, ibland kan det dock bli lite för mycket. Tidningarna förmedlar att om det blir lite för mycket så kan man skada sig själv genom att t.ex. ramla. Man har dessutom en hemsk huvudvärk dagen efter man brukat en stor mängd alkohol. Tidningarna visar också när kändisarna brukar, vilket är alltifrån vid en middag till när de vill fira. Det har i de genomgångna tidningarna endast framkommit en artikel om typifierade narkotikabrukande kändisar. Man får här inte reda på vilken narkotika eller hur mycket det rörde sig om bara att skådespelaren har testat. Antingen ville inte artisten berätta om när han testade eller så har tidningen genom förmedlingen valt att inte redogöra för det.

4.1.4 Kändisar som missbrukat/missbrukar

Kändisar som missbrukar eller har missbrukat är en stor kategori med många artiklar. De flesta av dessa artiklar kommer från tidningen Frida. I de fall som det inte klart har stått i tidningarna att det rör sig om ett missbruk har jag, precis som tidigare, utgått från Kristiansens (2000) definition. I dessa artiklar förekommer även ett par konsekvenser.

I Frida nr 2002:19 finns flera artister uppräknade som missbrukat antingen alkohol eller narkotika. De som nämns i artikeln är: Jodie Foster, Edward Furlong, Christian Slater, Ozzy Osbourne, Kelsey Grammers och Yasmin Bleeth. I Frida nr. 2001:5 står det om Johnny Depp och att *"flera av Johnny Depps liv är förbrukade"* (ibid. sid. 57). Anledningen till detta är han har haft några tuffa år med narkotika och alkohol. Nu har han slutat eftersom han inte längre vill att dagarna och nätterna ska smälta ihop. I Frida nr 2000:22 står att Robbie Williams har försökt stilla ensamhetskänslor med en hel del droger och mycket alkohol. Robbie Williams har erkänt att han tidigare behövde kokain för att ta sig upp ur sängen på morgnarna. Han har dessutom ofta varit full offentligt (Frida nr. 2001:17, Frida nr. 2001:3). Han ska även ha brukat narkotika framför kameror (Frida nr. 2001:3). Robbie ska vid ett tillfälle efter att han druckit alkohol ha slagit till en annan artist (Frida nr. 2001:2, Frida nr. 2001:3). I Frida nr. 2001:17 uppges en av killarna i Backstreet Boys ha problem med narkotika och alkohol. I Frida nr 2002:18 finner man på sidan 14 rubriken *"Från souldrottning till knarkdiva"*

WHITNEYS tragiska förfall". Artikeln handlar om Whitney Houston liv och narkotika upptar en stor del av berättelsen. Tidningen skriver att när man ser bilder av *"den pinnsmala Whitney som är hög på kokain kan man inte annat än att känna sorg och undra vad som egentligen gick snett"* (ibid. sid. 14). Hennes missbruk har lett till att hon tappat matlusten och gått ner till en vikt på 40 kg. Tidningen uppger även att artisten föll i koma under två dagar efter en överdos kokain. Under denna artikel finns en mindre med rubriken *"Andra kändisar som har fastnat i knarkträsket"* (Frida nr 2002:18 sid. 15). Här står om Matthew Perry har flera gånger vårdats för sitt alkohol- och narkotikamissbruk, Robert Downey Jr. testade marijuana med sin pappa redan vid åtta års ålder och har sedan testat tyngre droger. Även David Bowie uppges i denna artikel ha missbrukat kokain och hans förklaring till varför är att han då inte var blyg utan vågade prata med okända människor. Courtney Love uppges i artikeln ha *"knarkat och supit i flera år"* men nu slutat efter att ha fått missfall (ibid.). Courtney Loves hårda liv med narkotika och alkohol återfinns även i Frida nr. 2001:3 samt 2002:19. Även i Frida nr. 2002:21 står det om Courtney Loves narkotika- och alkoholmissbruk samt Matthew Perrys och Ben Afflecks alkoholmissbruk. Lina Lindroth, känd från Big Brother, berättar i Frida att hon *"under ett år satt fast i partydrogernas farliga beroendefälla"* (Frida nr. 2003:11 sid. 22). Hon tog droger dels för att göra kvällen roligare och dels för att hela kompisgänget missbrukade. Efter denna artikel finns en lista över andra kändisar som fastnat i *"knarkträsket"* (Frida nr. 2003:11 sid. 23). Chili (nr. 2002:5) skriver att Brett Anderson från gruppen Suede har missbrukat heroin, kokain, ecstasy och hasch. Artisten har nu kommit ur sitt missbruk.

När man läser detta kan man få känslan av att nästan alla stora kändisar missbrukar eller har missbrukat narkotika eller alkohol. Typifieringen av missbrukaren som tidningarna ger här är att det är en känd person som dövar ensamhetskänslor eller sorg med narkotikan och alkoholen. Andra missbrukar för att våga träffa nya människor, göra kvällen roligare eller för att kompisarna gör det. Denna typifiering skiljer sig mycket från Hiltes (1996) typnarkoman. Bilden av livet med mycket fester och droger beskrivs inte direkt positiv men heller inte så negativ som för typnarkomanen. Den missbrukare som förmedlas tillhör utgruppen men de förknippas här inte med de myter som finns kring fienden. Är det verkligen så farligt att tillhöra "dom" i detta fallet? Å ena sidan så är det hemska konsekvenser som tidningarna i de flesta fall förmedlar men å andra så är det kända personer som många unga ser upp till. Frida förmedlar i dessa artiklar även en typifiering av missbrukets konsekvenser. Konsekvenserna

kan bli att man misshandlar en annan person, får missfall, minskad matlust och därmed minskad vikt. Om man tar en överdos kan man hamna i koma.

4.1.5 Kändisar som missbrukade under uppväxten

Jag kommer under denna rubrik att redogöra för de fem artister som missbrukade alkohol och/eller narkotika enligt ungdomstidningen. Det var enbart tidningen Frida som skrev om denna kategori av missbrukare.

I Frida nr. 2002:20 finns en artikeln om kändisar som blev berömda redan i unga år och som råkat illa ut. Macaulay Culkin är en av dem och som ung ”... *rasade (han) in i ett växande drogmissbruk*” (ibid. sid. 44). Även Drew Barrymore missbrukade narkotika som ung. Drew testade marijuana när hon var tio år och som trettonåring var hon beroende av kokain ”... *en fasansfull drog, särskilt för ett litet barn...*” (Frida nr 2002:20 sid. 45). Även i Frida nr. 2002:2 berättas om Drew Barrymores barndom med alkohol och narkotika. I detta nummer av Frida står det att Drew i nio-årsåldern började dricka alkohol. Hon gjorde det inte för att ha roligt utan för att bli full. Efter ett tag tröttnade hon dock på att dricka och ville prova narkotika. Frida uppger att Drew sagt att hon ville prova något ”... *roligare*” (ibid. sid. 17). Det var då hon började med marijuana. Som fjortonåring togs hon in på behandlingshem och i artikeln nämns inte alkohol eller narkotika mer. Även Damon i gruppen Blur har haft en relativt vild uppväxt. Han uppger att han som ung blev gripen hela tiden eftersom han var full och bråkig (Frida nr. 2001:2). Även Mark Wahlberg missbrukade narkotika som ung (Frida nr. 2001:17). I Frida nr. 2001:24 hävdas det att Chester i Linkin Park sniffade alla droger han kom över redan som 14-åring.

De flesta av de kändisar som nämns i artiklarna är nu någon som de unga kan se upp till. Typifieringen av barn- eller ungdomsmissbrukaren blir här en person som i de flesta fall lyckas väldigt bra i livet. I artiklarna som handlar om kändisar som missbrukat i unga år förmedlar inte Frida några skrämmande medicinska konsekvenser. Däremot förmedlas konsekvenserna att bli gripen och att hamna på behandlingshem. Däremot avskräcker Frida läsarna genom att använda ord som ”... *rasade... in i ett växande drogmissbruk*” och ”... *fasansfull drog...*”.

4.1.6 Kändisar som avlidit på grund av alkohol/narkotika

Här följer fyra artiklar som dels förmedlar att kända personer missbrukar men även konsekvensen att man kan dö. Här är det både Frida och Chili som förekommer.

I Frida nr. 2003:4 står det om tre artister, Sid Vicious, Bob Marley och Kurt Cobain, som dött av narkotikamissbruk. Vid sidan om denna artikel hittar man rubriken: *"Fler legender som dött «rock'n'roll-döden»"* (ibid. sid. 21). Även i Chili från mars 2000 kan man läsa om att Bob Marley levde ett hårt liv, hans drogmissbruk var väl känt. Även River Phoenix dog till följd av sitt alkohol- och narkotikamissbruk redan vid 23- års ålder (Frida nr. 2003:17).

I Frida nr. 2000:22 står det om Paula Yates liv med droger och alkohol, även hennes man och barn står nämnda i artikeln. Hennes före detta man fick vårdnaden om hennes andra barn efter det att man hittat en tub med opium hemma hos henne. Paulas pojkvän hängde sig efter han tagit vodka, öl, champagne, kokain och Prozac. Även Paula dog i förtid, endast 41 år gammal, eftersom hon försökte döva sin sorg med alkohol efter pojkvännens begravning. Det var Paulas dotter som fann henne *"kvävd i sina egna spyor"* (ibid. sid. 17).

Även i dessa artiklar förmedlas typifieringen av missbrukaren som en känd person. Tidningarna nämner konsekvensen att man kan bli fråntagen sitt barn till följd av sitt missbruk. Den konsekvens som Frida och Chili framförallt valt att förmedla i dessa artiklar är typifieringen att man kan dö som en konsekvens av sitt missbruk. I vissa artiklar förmedlar de döden som något tragiskt men inte fullt så hemsk i andra. De dör visserligen, vilket är något hemskt, men dör "rock'n'roll- döden". Jag tycker "rock'n'roll- döden" på något sätt även känns lite häftigt.

4.1.7 Fotomodeller

Även fotomodeller missbrukar narkotika och alkohol. Denna kategori är dock en liten kategori med endast två artiklar som dels innehåller artiklar med tre specifika fotomodeller men även fotomodeller i allmänhet nämns. Artiklarna tar även upp konsekvenser av överdosering.

Kate Moss har missbrukat alkohol och narkotika vilket ledde till att hon minskade i vikt. Modellen uppger nu att hon slutat (Frida nr. 2000:4 samt nr. 2003:21). I Frida (2000:4) uppges även fotomodellen Jodie Kidd ha haft ett missbruk. Naomi Campell har också

missbrukat narkotika och varit nära att dö efter en överdos (Frida nr. 2003:21). Frida (nr. 2000:4) hävdar att fotomodeller erbjuds narkotika för att gå ner i vikt.

Typifieringen missbrukare blir här en fotomodell, konsekvensen blir viktminskning eller så riskerar man att dö. Hur många tjejer ser inte upp till fotomodeller och hur många vill inte gå ner i vikt? Är inte dagens skönhetsideal att man ska vara smal? Kändisar som missbrukar tillhör utgruppen men denna grupp kan eventuellt kännas lockande för unga tjejer.

4.1.8 Kompisar och vanliga ungdomar som missbrukar

Eftersom det skrivits mycket om kompisar och vanliga ungdomar i tidningarna har jag valt att dela upp dessa. Jag kommer här att börja med de som missbrukar och stödjer mig återigen på Kristiansens (2000) definition eller tidningarnas egna uppgift.

I Frida (nr. 2000:23) finns en artikel med rubriken *"Din kompis kan vara knarkare"*. I artikeln står det att *"knarket kan bo granne med dig"* (ibid. sid 54- 55). Det är numera inte bara uteliggare med *"blodiga kanylstick i armarna"* och som håller till på *"sunkiga toaletter"* som använder narkotika (ibid.). De nya missbrukarna är ungdomar och knarket finns på föräldrafria fester. Även i Frida (nr. 2002:18) beskrivs missbrukaren som en helt vanlig person. Artikeln handlar om en tjej, Emma, som har missbrukat en mängd olika droger. Reportern konstaterar att Emma inte har några *"... trasiga pundarkläder, ingen glämig hy eller tallrikar till pupiller"* (ibid. sid. 42). Tidningen skriver även att *"Emma skulle kunna vara du"* (ibid.) Emma säger däremot att på de foton som finns från fester där hon varit påverkad ser hon *"... verkligen otäck ut på"* (ibid.). Tidningen skriver att Emma uppger att hon ångrar att hon missbrukade eftersom nu litar inte hennes familj på henne. Emma har dessutom blivit psykiskt nerbruten (ibid.). I nr. 2003:22 skriver en reporter på Frida om en helt vanlig tjej som missbrukat narkotika. Artikeln börjar med orden: *"Om det nu finns en modell för hur en drogmissbrukare ser ut, så passar inte Sanna in i den. Blond, söt, ser snäll ut. Och bara 17 år"* (Frida nr. 2003:22 sid. 49). Även i Frida nr. 2002:7 finns en artikel om en tjej, Sara, som såg sin kompis, Anna-Karin, dö av en överdos. Tjejerna var vänner fram tills sjunde klass då Anna-Karin hittade nya äldre vänner. Efter ett tag började Sara se sin kompis på en parkbänk varje lunchrast. Kompisen hade då *"... börjat supa rejält, inte bara på helgkvällarna, och blicken blev mer och mer glasartad"* (ibid. sid. 54). Sara säger att *"det var läskigt att se hur snabbt det gick för henne att bli beroende av alkoholen. Jag trodde bara att det var gamla gubbar med stripigt hår som kunde ta till flaskan, men att se Anna-Karin sakta tyna bort var en riktig plåga"* (Frida nr. 2002:7 sid. 54). Sara visste inte vad hon skulle göra

och när hon fick höra rykten om att kompisens gäng rökte hasch ville hon inte tro det. Sara kunde inte tro att *"... hennes vackra Barbieliknande vän börjat knarka"* (ibid.). En kväll hittade Sara sin vän i en trappuppgång och när hon tog sin vän i famnen yttrade hon några sista ord innan hon dog. Anna-Karin hade tagit en överdos eftersom hon hade dålig ekonomi och för att kompisgänget slutat bry sig om henne. Även i Frida nr. 2000:7 finns en artikel om en helt vanlig tjej som blev knarkare. I Chili från mars 2000 finns en artikel om en kille, Ola, som langar. Tidningen uppger att ingen kan se att den här killen håller på att *"gå under i ett tungt narkotikamissbruk"* (ibid.). Ibland kan man dock skymta att allt inte står rätt till. Ola själv säger dock att han inte såg sig själv som missbrukare förrän han åkte fast i tullen trots att han använt droger och smuglat ett tag. I Glöd nr. 2003:4 berättar en kille att han *"... rökte en massa braj i flera år ... men jag kände själv att jag var tvungen att sluta. Man blir ju dum, helt slö i huvudet..."* (ibid. sid. 20).

I en artikel framkommer att uteliggare missbrukar, de är de gamla missbrukarna. I dessa artiklar typifierar dock Frida, Chili och Glöd missbrukaren främst som vanliga ungdomar. När det gäller ungdomarna skrev tidningarna om 4 tjejer men bara 2 killar. Här befäster tidningarna myten att vem som helst kan bli missbrukare. Det går inte heller alltid att se vilka som är missbrukare, de beskrivs i artiklarna som söta, Barbieliknande och unga. Precis som Svensson (1997) hävdar att man i nyhetstidningarna beskrev missbrukarna med ord man inte skulle göra annars kan man även se tendenser till i ungdomstidningarna. När jag läste att vem som helst kan bli missbrukare fick jag känslan: även du som läsare kan bli knarkare, så akta dig! Trots detta står det alltid om de och aldrig om oss. Tidningarna skriver alltså dels att vem som helst kan bli missbrukare men de visar även gränsen mellan utgruppen och ingruppen. Denna typifiering av missbrukaren är så långt man kan komma från typnarkomanen som Hilde (1996) redovisade. Men trots att dessa tidningar typifierar missbrukaren som en vanlig ungdom så fasthåller de en annan syn på missbrukare genom att säga att ungdomarna inte ser ut som missbrukare. De beskriver vanliga ungdomar som missbrukare men säger samtidigt att en missbrukare egentligen är en uteliggare med trasiga kläder osv.

4.1.9 Kompisar och vanliga ungdomar som brukar

Efter artiklarna om ungdomar som missbrukar kommer jag nu att redogöra för de artiklar som handlar om ungdomar som brukar. Även här använder jag mig av samma definition som jag har gjort tidigare.

I Frida nr. 2002:21 ger tidningen exempel på att vanliga ungdomar som dricker inte alltid är missbrukare. Artikeln handlar om två tjejer, den ena dricker aldrig medan den andre dricker tillsammans med sina kompisar på fester. Det enda negativa som tjejen som brukar alkohol har varit med om är att hon strulat med en kille och ångrat sig dagen efter samt att hon har varit otrogen. Hon säger att hon aldrig blivit så full så att hon kräcks i en buske. I KP (nr. 2002:11) finns en artikel om en vanlig tjej och en kille. Killen säger att det är hemskt att fulla tjejer ska börja gråta. Han uppger även att han inte kan tänka sig något äckligare än folk som kräks av alkoholen. Frida tyckte dock att det var "...*lite kul*" första gången hon drack alkohol (KP nr. 2002:8 sid. 34). Då blev hon lite yr i huvudet. Men en gång blev Frida så full att någon ringde ambulansen, dagen efter skämdes hon jättemycket. I Glöd nr. 2003:4 svarar en psykolog på en fråga från en tjej som har en kompis som använder narkotika. Psykologen skriver bl.a. att kompisen är inne på en farlig väg. Chili har ibland en intervju med en helt vanlig ungdom och i nr. 2002:1 pratas det bl.a. om narkotika och alkohol. Tjejen som intervjuas säger att hon ibland dricker alkohol tillsammans med sina vänner. Ibland sups det hårt och ibland är det "... *mycket annat också*" (ibid. sid. 13) Tjejens inställning till droger är att "... *i för stora doser är allting skadligt*" (ibid.). I Chili nr. 2003:1 (sid. 28) presenteras resultatet av en undersökning som genomförts på tidningens hemsida. 82 % av de som svarade var mellan 15- 25 år gamla och 83 % var tjejer. Några av frågorna rör alkohol och/eller narkotika. 92 % av ungdomarna svarade att de hade använt alkohol. Siffrorna över andra narkotiska preparat som ungdomarna hade använt såg ut enligt följande:

16 % -hasch,

14 % - marijuana eller cannabis,

4 % - amfetamin,

3 % - ecstasy,

2 % - kokain och lika många har använt rohypnol

1 % - GHB

0% - heroin.

Chili förmedlar i sin undersökning att nästan alla mellan 15- 25 år har använt alkohol. Nästan alla ungdomar tillhör därmed typifieringen alkoholbrukare. I artiklarna ovan framkommer att ungdomar kan bruka alkohol. De som brukar narkotika håller däremot på med något farligt. Typifieringen av konsekvenser vid alkoholbruk är att man kan göra sådant man inte skulle göra annars och ångrar sig. Tjejer kan börja gråta av för mycket alkohol och både tjejer och killar kan kräkas.

4.1.10 Föräldrar

Kamratposten har skrivit några artiklar om föräldrar som missbrukar och de kommer jag att beskriva här. Även några konsekvenser förmedlas i artiklarna.

I Kamratposten nr. 2001:1 finns en artikel om en tjej, Maria, vars pappa sattes i fängelse när hon var 4 år. Pappan fick ett långt straff för grovt narkotikabrott, han hade sålt droger. Detta har gjort att Maria fått en jobbig och svår uppväxt. Även mamman fängslades när Maria var sju år. Maria vet inte varför mamman åkte i fängelse men hon vet att även mamman missbrukade droger. Den absolut värsta perioden av Marias liv var när båda hennes föräldrar satt i fängelset. Då splittrades familjen och Maria kände sig väldigt ensam. Maria har knappt någon kontakt med sin mamma längre. Mamman orkade inte ta hand om sina barn eftersom hon använde droger. I KP nr. 2003:1 svara Annica på en fråga från en tjej som tycker att det är jobbigt hemma eftersom hennes mamma dricker och de två börjar då bråka. Annica börjar sitt svar med meningen: *”Det är lätt att förstå att du tycker att det är jobbigt att vara hemma”* (ibid. sid. 30). Hon skriver även att tjejens mamma har allvarliga alkoholproblem eftersom hon dricker sig full nästan varje kväll. Även i KP nr. 2003:8 beskrivs att föräldrar, i detta fall både en mamma och en pappa, kan vara alkoholister. I den ena artikeln står det om en tjej, Klara, vars pappa dricker alkohol fyra till fem dagar i veckan. Klara beskriver sin nyktra pappa som snäll men när han är full är han dum. Klara har flera gånger fått hjälpa sin pappa i säng efter det att han druckit för mycket på kvällen. Om Klaras pappa inte blir så här trött av alkoholen blir han arg och skriker istället. Klara är inte sur på sin pappa däremot blir hon ledsen när han inte är nykter. Klaras liv påverkas av pappans drickande även genom att hon inte vågar ta hem sina kompisar. Klara vill inte att de ska se hennes pappa full. I den andra artikeln står det om Fredrik vars mamma var alkoholist tidigare men som nu har slutat dricka. Fredrik går på möten för tonåringar till alkoholister. På dessa möten kan det komma upp många olika känslor, alltifrån ilska och sorg till glädje. I KP (nr. 2001:8) står det att föräldrar som har alkoholproblem kan uppträda konstigt och i vissa fall till och med slå sina barn.

Kamratpostens förmedling av narkotika- och alkoholmissbrukaren är att det är föräldrar, både mammor och pappor, som gör livet svårt för sina barn. Den typifierade narkotikamissbrukaren är kriminell och hamnar i fängelse. Den typifierade alkoholmissbrukaren begår däremot inte någon kriminell handling. Vare sig man missbrukar alkohol eller narkotika så är man en dålig förälder som inte kan ta hand om sitt barn på ett tillfredsställande sätt. Ingen tidning

förmedlade någon bild av brukande föräldrar. Tidningen förmedlar även konsekvenserna att man kan bli trött eller arg av att man dricker alkohol.

4.1.11 Sammanfattning

Jag kommer nu att göra en kortare sammanfattning av ovanstående artiklar. Denna sammanfattning grundar sig på mina frågeställningar. Jag kommer att börja med vilka som förknippas med bruk och missbruk eftersom det var det artiklarna främst förmedlade. Jag kommer sedan även att ta upp konsekvenser och situationer.

De som förknippas med missbruk i dessa artiklar är hemlösa, prostituerade, strippor, kändisar (vissa av dem barn/ungdomar), fotomodeller, kompisar/vanliga ungdomar samt föräldrar. Det har alltså varit många olika kategorier av människor som förknippas med missbruk i tidningarna. Något färre är de som förknippas med bruk. Brukaren är prostituerad, strippa, kändis eller kompis/vanlig ungdom. Det har kommit fram en del konsekvenser av både alkohol och narkotika i dessa artiklar. Konsekvenser av alkohol kan vara allt ifrån att man får roligt till att man gör saker som man får ångra senare. Konsekvenserna av narkotika som tidningarna förmedlade var även de både positiva och negativa. Även av narkotika kan man få en rolig kväll men risken med narkotika är att man kan dö. Det har bara framkommit några få situationer som förknippas med alkohol eller narkotika. Dessa är vid middag, med vänner, på fester samt när man vill dränka sorger.

4.2 Situationer

Det är inte så många situationer som förmedlas i tidningarna men jag kommer här att redogöra för det som framkommit. Jag kommer att börja med fester för att sedan gå över till vardagen. Efter det följer ett avsnitt som handlar om att dricka alkohol utomhus och därefter ett om resor. Jag kommer sedan att avsluta med sexuellt umgänge.

4.2.1 Fester

Jag ska nu redogöra för vad tidningarna skriver om fester och alkohol. Det är dels tips på hur man fixar en bra fest men även vad som kan bli fel. Det är främst Chili som skriver om denna situation.

I Chili från maj 2000 finns en artikel med 30 olika saker som får en att må bra. Dessa 30 företeelserna ska enligt tidningen ses som tips på vad man ska göra *"för att få en kick när*

livet verkar ha fastnat i en grå loop och kroppen känns som en noppig blekgrön disktrasa” (ibid. sid 27). Av dessa 30 tips går tre stycken ut på att man ska använda alkohol, två av dessa tips passar in i situationen fest. I artikelns åttonde tips står det att det inte finns något som höjer ens humör så mycket som en fest med vännerna. Tidningen rekommenderar att man bjuder på bål och dansar hela natten. Det sista tipset som rör alkoholintag hittar man på nr 20 i listan. Rubriken på detta tips är *”Festa rätt”*, precis som titeln säger så ger tidningen här tips på hur man ska festa för att må så bra som möjligt dagen efter. De ger även tips på vad man kan äta eller dricka innan man börjar festa för att kunna *”festa längre och mer utan att bli helt utslagen”* (Chili, 2000:maj sid. 29). I samma tidning finns det även en artikel med tips på hur man fixar en bra fest. Det ges visserligen mest tips på musik, aktiviteter och liknande men även alkohol förekommer i artikeln. Om man vill ha en bra partystämning så ska man servera bra välkomstdrinkar eller bål. I Chili från april år 2000 står det att det är roligt med valborg, studentskivor m.m. men att man inte ska dricka för mycket alkohol. Det är enligt tidningen inte alls något häftigt att däcka i en buske med *”spyor i ansiktet”* (Chili 2000:mars sid. 8). Detta beteende är helt ute. I marsnumret av Chili (2000) står att man inte imponerar på någon genom att bli så full att man behöver kräkas. I Frida berättar kändisarna i Lucy Street att de anser att den värsta gästen på en fest är någon som *”... är jättefull och spyr överallt”* (Frida nr. 2000:26 sid. 34).

Chili verkar vilja typifiera handlingen alkoholdrickande till något som får dig att må bra och att det trevligt så länge det inte bli för mycket. På en bra fest med bra partystämning finns det alkohol i form av välkomstdrinkar eller bål. Narkotika förekommer dock inte i dessa artiklar som handlar om fester. Det finns emellertid även negativa konsekvenser med att dricka alkohol. Typifieringen av dessa är att man kan kräkas eller bli medvetslös.

4.2.2 Vardag

Efter festen kommer jag nu in på vad som är skrivet om vardagen. Det finns endast två artiklar som handlar om vardagen och båda finns i Chili.

I Chili från maj 2000 står att en man kan göra vardagen lite festligare genom att börja dagen med en frukost bestående av champagne och jordgubbar. I Chili från februari 2000 finns en lista på saker som man kan fördriva sportlovet med. Ett tips är att fixa en fest mitt i vardagen. De skriver att det är bra med fester på vardagar bl.a. för att då kan man sova hela dagen efteråt utan att ha missat helgen.

Chili förmedlar bilden av att det är bra att dricka alkohol på vardagen, även på morgonen. Vardagen blir festligare och så missar man inte helgen. Genom att skriva att vardagen kan göras festligare får jag känslan av att den behöver bli det. Vardagen blir bra om den blir till en fest.

4.2.3 Dricka alkohol utomhus

Det skrivs inte mycket om att dricka utomhus men det som skrivs är en negativ bild. Jag kommer nu att beskriva det som står i dessa artiklar. Det förekommer här relativt många konsekvenser.

I Frida nr. 2003:9 står det om en tjej som höll på att frysa ihjäl efter att ha druckit för mycket hembränt och starkglögg. Hon var ganska tunnklädd men kände att hon ville gå ut och ta lite frisk luft. Väl utomhus blev hon trött och la sig i en blomlåda där hon somnade. Hennes kompisar hittade henne och hon tillbringade resten av natten med att kräkas. I ett reportage i KP nr. 2002:11 med en kille, Daniel, och en tjej, Frida, uppger killen uppger att det är deprimerande att ungdomar sitter ute på parkbänkar och dricker folköl. KP skriver även att: *"Fester med alkohol innebär ofta faror."* (ibid. sid. 33). Tjejen säger att man t.ex. kan bli överfallen eller våldtagen om man är full utomhus.

Kamratposten försöker typifiera att om man dricker alkohol utomhus så kan man råka illa ut. Båda tidningarna verkar vilja förmedla typifieringen att alkohol och att vara utomhus inte går ihop trots att det finns de som dricker ute. Det finns inget tufft med att dricka eller bli full, det är enbart deprimerande. Tidningarna förmedlar inte bilden av att narkotikabruk eller missbruk förekommer utomhus.

4.2.4 Resor

Även resor är en situation som förknippas med alkohol. Vid denna situationen förekommer även artiklar som handlar om narkotika. Det är Frida som förmedlar om alkohol och resor och Chili som tar upp narkotikan i detta sammanhang.

När man reser utomlands är det många som dricker för mycket. De dricker så mycket alkohol att de inte vet vad de gör. Detta gör att många unga tjejer råkar illa ut, de kan t.ex. följa med okända killar. Alkohol är orsaken till många övergrepp utomlands (Frida nr. 2003:15). I september 2000 hade Chili en artikel om en, av backpackers, välbesökt fest i Thailand.

Tidningen skriver att det numera inte finns så mycket narkotika på festen men att man ska vara försiktig om man blir erbjuden att köpa. Han som erbjuder dig narkotika kan vara en polis så därför är *”det bästa att hålla sig ifrån drogerna helt och hållet”* (ibid. sid. 44) Polisen i Thailand har nämligen andra regler än de här i Sverige. I Sverige får inte polisen försöka sälja droger till dig.

Typifieringen av konsekvenser vid för stort alkoholintag på resor blir att man kan råka illa ut. Speciellt tjejer ska akta sig för att dricka för mycket alkohol. Det jag tänkte på när jag läste artikeln om Thailand var att de verkar förmedla att man ska undvika narkotika enbart för att det finns en risk för att man åker fast. Tidningen förmedlar här inget om andra negativa effekter. Så om jag istället för Thailand befinner mig i Sverige är det då helt riskfritt att bruka narkotika?

4.2.5 Sexuellt umgänge

Detta avsnitt skiljer sig från de ovanstående på så sätt att det här inte handlar om att dricka under tiden som man har sexuellt umgänge. Här handlar det om att ha sexuellt umgänge efter det att man har druckit alkohol.

I Frida nr. 2000:7 sid. 39 finns en liten notis om en kille som har träffat en tjej på fest och de har gått hem till honom. De två skulle precis ha sex men eftersom han var så väldigt full blev han tvungen att springa in på toa och kräkas istället. I en annan Frida - tidning finns tips på vad man ska undvika för att minimera risken för pinsamheter vid sex. Ett tips som tidningen ger är att man inte ska vara full (Frida nr. 2001:5).

Den typifiering som Frida vill förmedla till ungdomarna av handlingen sexuellt umgänge efter alkoholintag är att de inte hör ihop. Ska du ha sex ska du vara nykter annars kan det bli fel och pinsamt. Varför väljer Frida att göra denna typifiering av handlingen sex i berusat tillstånd? Blir det bara negativa konsekvenser av detta eller har tidningen i förmedlingen valt att inte ta med positiva aspekter? Kan det vara så att tidningen vill avskräcka så att man undviker att ha sex med någon som man ångrar?

4.2.6 Sammanfattning

Jag kommer här att göra en kort sammanfattning av de situationer samt de konsekvenser som förmedlats i tidningarna.

Det var endast en situation som förmedlades i samband med narkotika och det på resor utomlands. Fester, vardagen, resor samt vara utomhus förmedlades vara situationer där alkohol förekom. Frida förmedlade att man inte ska ha sexuellt umgänge med någon efter det att man druckit alkohol. De konsekvenser av narkotika som förmedlades var att man kunde bli gripen. Alkoholens konsekvenser var bland annat att man kan kräkas, bli våldtagen eller frysa ihjäl.

4.3 Konsekvenser

Till sist kommer jag nu att gå igenom de konsekvenser som förmedlats av ungdomstidningarna. Det har redan framkommit flera under tidigare avsnitt men jag kommer här att beskriva fler. Jag börjar med omhändertagande enl. LVU (Lagen om vård av unga) för att sedan gå över till Maria Ungdom¹. Jag kommer efter det att redogöra för vad som skrivs om medicinska konsekvenser och tillslut psykologiska.

4.3.1 Omhändertagande enligt LVU

Artiklarna om omhändertagande som jag ska beskriva här handlar både om fall där ungdomen själv har missbrukat och där det är en förälder som har problem.

Både Kamratposten (nr 2002:2) och Glöd (nr. 2001:3) har artiklar om ungdomar som blivit omhändertagna enligt LVU (lagen om vård av unga). I Glöd hade den intervjuade ungdomen bl.a. druckit alkohol och varit så stökig att hennes mamma inte klarade av henne. I Kamratposten (nr 2002:2) står det att om ett barn har problem med droger kan han eller hon komma till ett ungdomshem. Även i Frida (nr. 2000:10) finns ett reportage om en tjej på ett ungdomshem. I detta fall är det Långanässkolans ungdomshem utanför Eksjö som artikeln handlar om. Hit kommer ungdomar som begått brott eller använt narkotika. Ibland är det föräldrarna som har alkohol eller drogproblem och även då kan ett barn bli omhändertagen enligt LVU. Detta står det om i KP nr. 2000: 1, i denna artikel handlar det om en tjej som blev

---

¹Maria Ungdom är ett sjukhus som tar emot ungdomar, som är upp till 20 år gamla och som har eller löper risk att utveckla ett missbruk av alkohol eller narkotika. De tar emot ungdomar som behöver akut avgiftning, utredningar, motivation till behandling och behandling i öppenvård. Dessa ungdomar ska vara bosatta i Stockholms län (Maria Ungdoms hemsida).

kvarglömd på dagis. Det hade funnits funderingar på hur väl omhändertagen tjejen var redan innan och hennes föräldrar hade problem med alkoholen. Denna tjejen fick flytta till ett familjehem.

Den typifiering som KP, Glöd och Frida gör av narkotika- och alkoholmissbrukaren är att det är en person som varken klarar av att sköta sig själv eller sina barn. Om man inte kan ta hand om sig själv så kan man bli omhändertagen och inlåst. Artiklarna visar på gränsen mellan utgruppen och ingruppen. Det är de andra som gör så här inte vi, det finns ingen artikel som handlar om läsaren.

4.3.2 Maria Ungdom

Jag hittade i Frida två artiklar om Maria ungdom och i dessa förmedlades dels olika medicinska konsekvenser men även att man hamnar på Maria Ungdom kan ses som en konsekvens.

I Frida nr 2002:21 finns en intervju med en socialarbetare på Maria ungdom i Stockholm. Dit kommer ungdomar som kan vara medvetlösa eller så fulla att de inte kan ta vara på sig själva. Vissa av ungdomarna har begynnande alkoholskador som leverskador, neurologiska skador och beteendestörningar. Det finns även direkta risker med att dricka alkohol, man kan förlora omdömet och begå brott, hamna i slagsmål eller något annat som man inte skulle göra nykter. Som tjej utsätter man sig för risken att bli våldtagen eller utnyttjad. Även i Frida nr. 2003:9 finns en intervju med personal från Maria ungdom men denna gången är det med en sjuksköterska. Rubriken för denna artikel är: *"Festandets slutstation: sjukhus"* (ibid. sid. 37). Sjuksköterskan uppger att tjejerna som kommer till Maria ungdom ofta är *"... nedspydda och ofta har de kissat ner sig och bajsat på sig"* (ibid.). Ungdomarna får nyktra till i speciella rum där det finns tillgång till pappershanddukar och små kartonger att kräkas i. Det finns många risker med att suppa sig full. Man kan ha sex för första gången utan att det var vad man ville, man kan även råka ut för slagsmål, våldtäkt, misshandel, att bli drogad m.m. Risken finns också att man fryser ihjäl om man druckit för mycket och gått ut. Alkoholen gör nämligen att blodkärlen vidgar sig och värmen försvinner snabbare ur kroppen. På Maria ungdom har det kommit in: *"Killar som rånats ner till bara kalsongerna. Hysteriska tjejer som utsatts för övergrepp. Pojkar som bjudits på sprit av äldre farbröder och blivit utnyttjade."* (ibid.).

Typifieringen av alkoholbruk, som Frida verkar vilja förmedla, är att det kan gå riktigt illa om man dricker alkohol. Om man får i sig för mycket kan man göra saker man inte skulle ha gjort annars, man kan inte längre ta hand om sig själv. Både killar och tjejer kan bli utnyttjade eller våldtagna. Det kan till och med gå så långt att man fryser ihjäl. Frida förmedlar även att man kan få medicinska skador.

4.3.3 Medicinska konsekvenser

I tidningarna står det relativt många medicinska konsekvenser av alkohol och narkotika. Vissa artiklar handlar om alkohol, narkotika eller droger rent generellt. Andra fokuserar på en specifik sorts narkotika. Jag kommer att börja redogöra för vad som står i tidningarna om narkotika för att avsluta med alkohol.

I Frida nr. 2000:23 står det i en artikel flera olika effekter av narkotika. Ibland delar de upp olika sorters narkotika för att beskriva dessa och ibland beskriver de drogernas effekter mer generellt. Det som står om droger, rent generellt, är att de förgiftar kroppen. Drogbrukaren stannar i växten och killar får inga muskler medan tjejerna blir utan bröst. En "*allvarlig biverkning*" av GHB som man kan drabbas av är andningsstillestånd vilket kan leda till att man dör om man inte får läkarvård (ibid, sid. 55). Om man börjar röka hasch redan vid 13 års ålder kan kroppen stanna i den åldern (Frida nr. 2000: 23). Av Rohypnol kan man få stora minnesluckor (Frida nr. 2000: 23). Detta narkotikapreparat kan även ge yrsel (Frida nr. 2002:18). I Frida nr. 2000:7 beskrivs att en av effekterna av ecstasy är stickningar i kroppen samt muskelryckningar. De biverkningar som man kan drabbas av är:

... pupillvidgning, muntorrhet, ofrivilliga käkrörelser, darrningar, svettningar, kramp, hjärtklappning, högt blodtryck, förhöjd kroppstemperatur (vilket kan leda till kollaps), värmeslag och allvarliga tillstånd med hög feber, blödningar, njursvikt och dödsfall. (Frida nr 2000:7 sid. 43)

Även i nr. 2002:18 skriver Frida om medicinska effekter av ecstasy men nämner här bara att man kan dö av överhettning, hjärtstillestånd, krampanfall samt inre blödningar. Bieffekter av kokain som drabbar de som

... regelbundet sniffar kokain är tjock hals, rinnande näsa, eksem runt näsborrarna och hål i skiljeväggen. Den som regelbundet injicerar kokain ökar både risken för överdosering som kan leda till döden, samt infektioner (Frida nr 2000:7 sid. 43)

Bieffekterna av amfetamin är att man efter mindre doser kan få:

... ökad andnings- och hjärtverksamhet, förhöjt blodtryck samt en utvidgning av pupillerna. Större doser kan medföra torr mun, feber, svettning, huvudvärk, otydlig syn och yrsel. Övriga fysiska symtom är högre kroppstemperatur och blekhet. Mycket höga doser amfetamin kan

orsaka rodnad eller blekhet, mycket snabb eller oregelbunden hjärtverksamhet, bristande koordination eller kollaps som kan leda till döden (Frida nr. 2000:7 sid. 43)

Även i KP (nr. 2000:3) står det beskrivet effekterna av en sorts narkotika. I detta fall är det om anabola steroider, som enligt KP är klassat som narkotika. Biverkningarna av denna drog är att levern skadas, man kan stanna i växten och testiklarna kan sluta fungera vilket gör att man inte kan bli pappa. En annan biverkning är att killar kan få bröst som börjar producera mjölk. Det värsta som kan hända om man tar anabola steroider är att man kan dö. I Glöd nr. 2000:13 finns en artikel med rubriken *"Droger får dig att tänka sämre"*. I denna artikel framkommer att om man använder cannabis så sänks blodtillförseln till hjärnan. Detta leder till att man inte orkar tänka lika mycket som innan man använde narkotikan.

I Kamratposten nr. 2001:15 står det att kroppen påverkas på många olika sätt när man dricker alkohol. Hjärtat får svårare att arbeta och man får dålig balans. Man får även långsammare reflexer och dåligt omdöme, man kan göra saker som man inte skulle ha gjort annars. Anledningen till de långsamma reflexerna och det dåliga omdömet är att de nerver som skickar signaler till och från hjärnan inte fungerar som de ska. Chili skriver att alkohol hämmar hjärnan vilket gör att man först blir glad och avslappnad. Sedan får man svårt att gå och pratar sluddrigt. Detta är enligt tidningen *"... inte så farligt"* (Chili, 2000: april). Desto värre är att även de livsviktiga signalerna kan hämmas, då kan hjärtat sluta slå och man kan glömma bort att andas. Om en person blir *"... riktigt dyngfull"* ska man inte tveka att ringa efter hjälp för att förhindra att personen blir alkoholförgiftad (ibid. sid. 49). Det är även viktigt att lägga personen i framstupa sidoläge så att han eller hon inte kvävs i sina egna spyor. Även dagen efter kan man må dåligt eftersom kroppen då har vätskebrist. Fysiska skador som kan drabba alkoholmissbrukare, enligt Chili, är: skrumplever, bukspottskörtelinflammation, magsår, nervskador, hjärnskador m.m. (Chili 2000:april). I Frida finns en artikel där det står att eftersom hjärnan och levern inte är fullt utvecklade förrän man är tjugo år så tar dessa organ skada vid alkoholintag. Tidningen skriver att *"... alkohol är ett gift som då måste brytas ner av inte helt utvecklade organ"* (Frida nr 2002:21 sid. 61). Om man börjar dricka tidigt så kan man få skrumplever redan i 40-årsåldern, vilket är dödligt. Om man dricker innan hjärnan är utvecklad hindrar man denna utveckling. Detta gör att man blir mindre intelligent och socialt kompetent som man skulle ha blivit om man inte drack alkohol. I Chili från maj 2000 står det att rödvin är *"renande"* i måttliga mängder (ibid. sid. 29).

Alla fyra tidningarna förmedlar typifieringen att narkotika- och alkoholintag är skadligt för kroppen. Tidningarna radar upp den ena negativa effekten efter en andra. Effekterna är

alltiffrån att man tänker sämre till att man kan dö. Det förekommer endast en positiv konsekvens och det är den luddiga formuleringen att rödvin är renande. Hur kommer det sig att tidningarna gör denna förmedling? Finns det verkligen inga positiva medicinska effekter, ens av alkohol, eller väljer tidningarna att blunda för de positiva effekter?

4.3.4 Psykologiska konsekvenser

Jag kommer nu till sist att beskriva de psykologiska konsekvenserna som tidningarna förmedlar. Även här kommer jag att börja med narkotikans konsekvenser för att sedan komma in på alkoholens.

Frida (nr. 23:2000) skriver att hasch och marijuana gör att man blir *"fnissig och flamsig"* (ibid. sid. 55). Om man börjar röka hasch redan vid 13 års ålder kan man, psykiskt, stanna i den åldern. I Frida nr 18:2002 står det även att hasch och marijuana kan ge hallucinationer samt att man kan få återtrippar, flash-backs, lång tid efteråt. Med rohypnol i kroppen kan man bli aggressiv och våldsam (Frida nr. 2000:23 samt nr. 2002:18). I Frida nr. 2000:7 finns en artikel med rubriken *"Den vita döden"*. Tidningen tar här upp ecstasy, kokain och amfetamin. Tidningen skriver att om man tar ecstasy så får man först en kortvarig känsla av förvirring (Frida nr. 2000:7). Efter detta får man en positiv känsla till allt och alla (Frida nr. 2000:7, Frida nr. 2002:18). Om man får i sig högre doser av drogen kan man uppleva hallucinationer. De som tar ecstasy får förändrade syn- och hörselupplevelser. De biverkningar som man kan drabbas av är trötthet, sömnsvårigheter, depression, ångest och tillfälliga psykoser. Både kokain och amfetamin gör att man får mer energi och upplever en känsla av välbefinnande. Efter några dagar övergår dessa känslor i abstinens och utbrändhet. Kokain kan få missbrukaren att känna sig vaken samt få ett större självförtroende. Senare får personen som tagit kokain ångest och förföljelsemanier (Frida nr. 2002:18). I Frida nr. 2002:18 står att en person som tagit amfetamin pratar mycket, har svårt att vara stilla, blir lätt aggressiv samt känner sig förföljd. Personer som använder anabola Psykiskt så kan man ens tankar och känslor förändras. I KP (nr. 2000:3) står det att de som använder anabola steroider kan bli väldigt arga utan anledning och därmed skada sig själv eller någon annan. Glöd (2001:1) skriver att narkotika lindrar oro, ångest och tomhet. Men efter denna lindring kommer allt detta tillbaka och känslan blir då ännu kraftigare.

Av alkohol påverkas belöningssystemet i hjärnan vilket leder till att de som dricker alkohol kan känna sig glada och må bra. Denna positiva känsla vara dock inte så länge eftersom

effekten av alkoholen kommer att minska när man har druckit ett tag. Kroppen vill då ha mer alkohol (Kamratposten nr. 2001:15). Chili har i aprilnumret från år 2000 ”... *samlat allt du behöver veta om sprit*” (ibid. sid. 49) Chili skriver i denna artikel att om man dricker alkohol hämmas signalerna till hjärnan. Detta gör att man först blir glad och avslappad. Frida skriver att alkohol är ett nervgift som kan ”*ge mer långtgående följder än man kan tro, bland annat känslomässigt*” (Frida nr. 2002:21sid. 61).

Frida och KP förmedlar en typifiering av de psykologiska konsekvenserna där det förekommer både positiva och negativa effekter. De negativa är dock fler än de positiva. Detta gäller narkotika likaväl som alkohol. Detta skiljer sig från det Svensson (2000) kom fram till när han undersökte dagstidningar, där narkotika endast hade negativa konsekvenser. Varför blev förmedlingen här både positivt och negativt när det inte blev det vid medicinska konsekvenser?

4.3.5 Sammanfattning

Här följer en kort sammanfattning av de konsekvenser som kommit fram under denna delen av uppsatsen.

I detta avsnitt har det framkommit vilka olika konsekvenser av alkohol och narkotikaanvändande som tidningarna skriver om. Dels så är det att man själv eller ens barn kan bli omhändertagna enl. LVU eller så kan man få nyktra till på Maria ungdom. I de ovanstående artiklarna har det även framkommit att tidningarna förmedlar en mängd medicinska och psykologiska effekter. De medicinska har nästan varit enbart negativa medan de psykologiska har varit både positiva och negativa. Effekterna har varit alltifrån att man blir glad till att man avlider.

5. Slutdiskussion

Jag kommer i denna slutdiskussion börja med en sammanfattning av vad jag har kommit fram till. Denna sammanfattning grundar sig på frågeställningarna. Efter denna sammanfattning kommer mina tankar och funderingar kring det som framkommit.

Alkoholmissbrukare som det står om i dessa ungdomstidningar är hemlös, prostituerad, strippa, kändis, fotomodell, kompis/vanlig ungdom eller en förälder. Alla, förutom föräldrar och fotomodeller, dessa grupper kan också vara alkoholbrukare. Narkotikamissbrukarna som

beskrivs är hemlös, kriminell, prostituerad, strippa, kändis, fotomodell kompis/vanlig ungdom eller förälder. Narkotikabrukaren är antingen strippa, kändis eller kompis/vanlig ungdom. Alkohol/narkotika missbrukaren beskrivs som någon som ingen litar på och som ser till sitt eget bästa. Det skrivs inte mycket om vilka situationer som förknippas med narkotika. Alkoholsituationer förekommer däremot relativt ofta. De situationer som förknippas med narkotika i tidningarna är: föräldrafria fester och resor. Tillsammans med vänner, på fester, på vardagar, på resor, utomhus samt vid sexuellt umgänge är de situationer som i tidningarna förknippas med alkohol. Det beskrivs många olika konsekvenser av alkohol och narkotika, alltifrån att man mår bra och har trevligt till att man gör saker som man ångrar. En annan konsekvens som kan uppkomma är att man inte kan ta hand om sig själv längre. Man kan även råka ut för t.ex. att bli våldtagen. Medicinska och psykologiska effekter förekommer det en stor mängd av. Effekterna av är varierande och sträcker sig alltifrån att man blir fnissig (av narkotika) eller mår bra och blir glad (alkohol) till att man dör. Ytterligare en konsekvens är att man kan bli omhändertagen enligt LVU eller så kan ens barn bli det om det är en förälder som inte längre kan ta hand om sig själv och sitt barn. De närstående som tas upp i tidningarna är barn till missbrukare och konsekvenserna för dem blir att de blir ledsna och känner sig ensamma. Vissa barn kan även bli slagna av sina föräldrar.

Innan jag började med denna uppsats var min föreställning att narkotikans konsekvenser skulle framställas som något riktigt negativt. Jag förväntade mig riktig skräckpropaganda. Min tanke om hur alkohol förmedlas var inte långt ifrån den om narkotikan. Så när jag läste artiklar om hur man festar rätt och att man mår bra av att dricka alkohol blev jag förvånad. Riktigt förvånad blev jag när jag läste tipset om att man ska dricka champagne om man vill göra vardagsmorgonen lite festlig. Min föreställning var emellertid inte alltid så fel. I vissa fall radar man upp flera negativa konsekvenser och skriver att droger är ett gift.

När det gäller missbrukare trodde jag även här att jag skulle få möta en mer negativ bild. Precis som Svensson (1997) kom jag fram till att missbrukare inte beskrivs som en ovårdad eller livsfarlig person. Jag kunde tänka mig att det skulle skrivas om vänner som råkat illa ut men jag trodde att de skulle vara mer som den typnarkoman Hilde skrev om. Även om tidningarna försökte ge en annorlunda bild av narkotika framkom det indirekt att de egentligen inte ser missbrukaren som en helt vanlig kille eller tjej. Men hur ser då den typifierade narkomanen ut i ungdomstidningarna? De kan ju vara alltifrån en vanlig ungdom till en hemlös. Kanske ska man se till vilken grupp som främst beskrivs och då blir

typifieringen av missbrukare framförallt att det är en kändis. Detta är väldigt långt från den typnarkoman som Hilde (1996) beskrev. Men ser då unga en kändis framför sig när de tänker på en missbrukare? Hur kommer det sig förresten att det står så mycket om kändisar men bara en artikel om hemlösa? En del av svaret på denna fråga kan kanske vara att jag har tagit med tidningen Frida. Denna tidning skriver ju mycket om bl.a. kändisar. Trots detta så trodde jag inte att skillnaden skulle vara så stor. Kan det vara så att tidningarna väljer att skriva om de kategorier som ligger läsarna närmare? Men detta, tycker jag, bara förklarar varför det skrivs mer om vanliga ungdomar och föräldrar inte om kändisar. Kan det vara så att tidningarna skriver om det som läsarna tänker mycket på och är betydelsefullt i deras liv? Jag menar att min uppfattning är att många ungdomar pratar och tänker mycket på kändisar.

När jag bestämde mig för att ta med Chili var jag medveten om att den även skrevs för universitetsstudenter och trodde att detta skulle påverka resultatet en hel del. Det har det visserligen gjort i kategorin konsekvenser men inte så mycket i situationer som jag trott. Jag trodde t.ex. att situationen dricka på en pub/bar skulle förekomma. Hur kan det komma sig att de inte har med situationer som riktar sig även till äldre? Kan det vara så att begreppet förmedling kan komma in här? Är det så att de väljer att inte skriva om detta eftersom de vet att de har läsare som inte kommer in på dessa ställen?

Det står mycket mer om narkotika och alkohol än vad jag har kunnat förmedla här. Tidningarna skriver t.ex. om beroende. Jag tror att det behövs mer forskning kring detta för att uppmärksamma vad som egentligen förmedlas till ungdomar. Det hade också varit intressant att få reda på vilket resultat man hade fått om man analyserat även bilderna. Jag anser alltså att vi fortfarande behöver få fler svar på frågan: Vad är det som ungdomstidningarna förmedlar till ungdomar?

Källförteckning

Bell, Judith (2000) *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur. Tredje upplagan.

Berger, Peter och Luckmann, Thomas (1979) *Kunskapsociologi. Hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.

Dimbleby, Richard och Burton, Graeme (1999) *Kommunikation är mer än ord*. Lund: Studentlitteratur.

Denscombe, Martyn (2000) *Forskningshandboken: för småskaliga projekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur

Egidius, Henry (2002) *Psykologi lexikon*. Stockholm: Natur och Kultur. Andra utgåvan.

Hilte, Mats (1990) *Droger och disciplin. En fallstudie av narkomanvård i Malmö*. Lund: Studentlitteratur.

Hilte, Mats (1996) *Avvikande beteende- en sociologisk introduktion*. Lund: Studentlitteratur

Johannessen, Asbjørn och Tuffte, Per Arne (2002) *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.

Kristiansen, Arne (2000) *Fri från narkotika. Om kvinnor och män som har varit narkotikamissbrukare*. Waxholm: Bjurner och Bruno.

Ohlsson, Lars (1997) *Bilden av den "Hotfulla ungdomen". Om ungdomsproblem och om faställandet och upprätthållandet av samhällets moraliska gränser*. Lund: Värpinge Ord och Text.

Patel, Runa och Davidson, Bo (2003) *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur. Tredje upplagan.

PM för uppsatsskrivare (2001) Lunds Universitet, Socialhögskolan

Svensson, Jessica (1997) *Bortom schablonerna? –massmedias bild av den enskilde narkotikamissbrukaren*. C-uppsats, Lunds Universitet, Socialhögskolan.

Svensson, Krister (2000) *Massmedias bild av alkohol och narkotika*. C-uppsats, Lunds Universitet, Socialhögskolan.

Internet

Glöds hemsida, www.glod.se

Fridas hemsida, www.frida.se

Kamratpostens hemsida, www.kamratposten.se

Maria Ungdoms hemsida,
<http://www.beroendecentrum.com/pages/listpages/mariaungdom.asp>

Tidningar

Chili

2000- februari, mars, april, maj, augusti, september, oktober

2002- 1, 2

2003- 1, 8

Glöd

2001- 1, 3

2003- 4

Frida

2000- 1, 4, 5, 7, 10, 17, 22, 23, 26

2001- 1, 2, 3, 5, 11, 12, 17, 24

2002- 2, 5, 6, 7, 10, 18, 19, 20, 21

2003- 4, 9, 11, 15, 17, 21, 22

Kamratposten

2000- 1, 3

2001- 1, 8, 15

2002- 2, 8, 11

2003- 1, 8